

Tancarem l'any —i la tancada puc qualificar-la d'excel·lent— amb tres perles cultivades, fins i tot delicada, però sense pasar-se, que no sempre és or tot el que llueix, que de vegades alguna pedra pot creuar el camí per desfer-lo o desviar-lo. Però, ara per ara, sense cap pedra al camí, una trilogia diferent i plural fou la que digué adéu a un any, 2006, que, en aparèixer aquestes lletres, serà ja part indivisible de la nostra vida. *Casino Royale*, un presumiblement James Bond postmodern dirigida per Martin Campbell; la segona experiència cinematogràfica de Rodrigo García, *Nueve vidas* i, per tancar l'oferta, *El viento que agita la cebada*, Palma d'Or a Cannes.

Un James Bond postmodern?

Per un casual i la pregunta no voldria ser capciosa, davant l'estrena de *Casino Royale* —res a veure amb aquell, anys seixanta, interpretada per David Niven però Woody Allen també— s'obre, de forma personal, un interrogant que voldria neutralitzar de seguida. ¿Ens trobem, tal vegada, davant el primer James Bond de la història de caràcter i representació postmodern amb totes les conseqüències derivades?. La resposta no és gaire fàcil. Més aviat perfectament tot al contrari. No tindrè altre remei que fer una àmplia roda de consulta entre les meves amistats, fil per randa, a la recerca d'una resposta i llavors endevinar-ne el sentit, que aquesta és una altra.. De moment, a ells, i només a ells, nombroses amistats lligades al món modern, contemporani i fidels al temps que corren, em remet a l'hora d'un veredict final.

Una mica —encara que només una mica— seduït per aquesta nova, radicalment diferent visió del personatge creat per Sir i cinematogràficament actualitzat des del 1962 quan l'estrena arreu del món de *Agente 007 contra el doctor No*, dirigida per Terence Young i interpretada pel James Bond més característics de tots —opinió personal, intransferible— l'actor nascut a Escòcia, Sean Connery, hauré de manifestar la més més ampla sorpresa, fins i tot desconcert, quan assegut a la butaca féu acte d'aparició el James Bond de tot just ara mateix, interpretat per Daniel Craig. En primer lloc, constatar que aquest James Bond ha set absolutament capgirat, vestit i pentinat de nou, maquillat a l'inrevés absolut d'altres precedents. Perquè si bé els primers actors substituïts, alternatives a la renúncia de Connery, en especial, de forma concreta Roger Moore, destil·laven les essències originals, històriques dels personatges, llavors això, de mica en mica va desaparèixer d'escena. Fins a arribar a la vertadera revolució, en agafar el paper d'espia internacional al servei de sa majestat la regna d'Anglaterra aquest sorprenent, divers, plural alhora que singular actor que torna a donar nova, crec que

molt llarga vida, a un James Bond que més de quaranta anys després enlluerna i captiva a un públic molt divers.

Casino Royale

Vides en deriva

Un altre film per acomiadar l'any fou *Nueve vidas*. O nou històries diferents a narrar. Segona, i molt acurada, incursió al terreny de la cinematografia a càrrec del director Rodrigo García, fill de l'escriptor Gabriel García Márquez, després de l'admirable *Cosas que diría con sólo mirarla* que marcà el seu debut rere la càmera. D'un clar talent literari a un talent, també clar i obert, cinematogràfic la nissaga García està d'actualitat permanent. Almenys

El viento que agita la cebada

de moment el seu cinema sembla molt marcat per la influència —una influència sense dubte desitjada— del corrent d'expressió no només musical o pictòric, també literari i cinematogràfic conegut com a minimalisme. Minimalisme a *Cosas que diría con tan sólo mirarla* sinó també, encara que una mica més a *Nueve vidas*. També aquí la dona, el personal univers de la dona, sempre íntim, se beneficia en tot moment d'un principal paper d'actuació i definició. Dones que capten i col·lapsen el paisatge sota els noms de Robin Wright, Holly Hunter, Glenn Close, Kathy Baker, Amy Breneman, Elpidia Carrillo, Dakota Fanning i Sissy Spacek, que donen vida, intensitat, plaer, riquíssim recital interpretatiu, talent de primera qualitat, intencionalitat a la vegada que de denúncia —denúncia en veu alta, poderosa— d'una sèrie de dones que passen per un moment vital, transcendental, a les seves vides. Rodrigo García viu i respira per totes elles, llança un llaç de solidaritat, s'acosta a la seva pell, al seu cos, a la seva ànima per transmetre ajuda i suport tan necessari com imprescindible quan tota una mena d'adversitats marquen unes vides de desempament i tristesa. Al·legoria i símbol explicat a la crua realitat sempre instintiva de vides que naufraguen molt a la nostra vora. Narrada de forma personal, íntima, al costat dels personatges, Rodrigo García desenvolupa una llarga feina al voltant d'històries vivencials.

A una Irlanda dels anys vint

De les vides en deriva de Rodrigo García i les odisses d'un James Bond tal vegada postmodern,

vaig voler clausurar l'any cinematogràfic d'una forma mica fàcil i més aviat incòmoda. I per fer tot això realitat el millor que es pot fer és acostar-se a un film dirigit per Ken Loach. Un Ken Loach per "alegrar-nos" la vida, per acomiadar l'any mercè a les seves sempre gratificants històries arrelades al poble britànic, a les seves classes populars i la dificultat per a poder sobreviure enmig d'una societat tan cruel com injusta. Recordeu, doncs, *Riff-Raff*, *Lloviendo piedras*, *Mi nombre es Joe* la més desesperant de totes, *Ladybird*, *Ladybird*.

Ara s'ha volgut triar, a punt de deixar el 2006, la darrera mostra de l'autor d'*Agenda oculta*, que fou guanyadora de la Palma d'Or al darrer festival cinematogràfic de Cannes, *El viento que agita la cebada*. Aquí Ken Loach s'allunya de les tradicionals històries ambientades al món contemporani i d'ara mateix. Els obrers en permanent lluita no són en aquesta ocasió, empleats de línia ferroviària o treballadors de la construcció ni essers desenvolupats, marginats a terres d'Escòcia com Glasgow, per exemple. No, ara, i aquest ara ens remonta als anys vint, i els obrers són revolucionaris a la recerca desesperada d'una independència davant del poder, que és colossal, que és brutal i dur, de l'exèrcit britànic. Utilitzant totes les armes cinematogràfiques al seu abast, Ken Loach descarrega tota la seva fúria, tota la seva violència verbal, tota la seva intensitat de persona que creu en la causa per a la qual es val la pena la lluita i la força. Una cinta d'extraordinària duresa i dramatisme, propi de l'obra del seu director, que provocà dins amples sectors de la societat anglesa un gest de rebuig. D'això es tractava. ■